

Mgr....., advokát

IČ .....

.....

zapsaná v evidenci ČAK pod ev.č. ....

www.....org   pravnik@.....org

---

18. března 2009, Brno

Petra Pavlová

Dorf Str. 35

SRN

petra@petra.cz

P R Á V N Í   S L U Ž B A

ZADÁNÍ : P R Á V N Í   S T A N O V I S K O

Výchozí podklady :   zadání zadavatelky
                                 příslušné právní předpisy

Vyhotovil : Mgr. ....

Zadání:

Vzhledem k tomu, že trvale bydlím v zahraničí, je obtížné najít českého právníka a osobně s ním zaležitost projednat. Jsem rozvedena již 3 roky a z prvního manželství mám 11 letého syna. Rozvod proběhl hladce a i nadále normalně komunikujeme. V rozsudku není zmíněn rytmus návštěv, protože ex-manžel někdy pracuje i o víkendy a až dosud jsme byli schopni se vždy bez problému dohodnout na případných změnách. Nyní jsem znovu vdána a před rokem jsme se přestehovali do Německa kvůli zamestnání mého nového manžela. Přestěhování jsem prodiskutovala s ex-manželem, který zprvu nadsen nebyl, ale nakonec souhlasil, ovšem pouze ústně. Syn chodí zde v Německu do radné školy, líbí se mu tu a zpět do Čech nechce, i když se samozřejmě vždy na otce těší. Zarídila jsem, že se mohou vidat třeba i denne přes webkameru a Skype, což otcem není využíváno. Občas zavola ze služebního telefonu, ale pravidlem to není. Vzhledem k tomu, že já platím veskere náklady na cestování, tak mu nechci ještě volat, protože to bychom snad přišli na buben (lidově řečeno). V současné době mohu dopravovat syna do Čech každých 2 měsíců, vždy minimálně na 4 dny, ale o Velikonocích to budou i 2 týdny. Tento rytmus je nastaven místní školou, resp. německými prázdninami. Co je moým problémem. Bydlíme 700 km od Prahy. Náklady na cestování jsou velké, ale koneckoncu já se chtěla přestěhovat...nicméně ex-manžel odmítá jezdit pro syna třeba i do Drazdan, kam lita nízkonákladová společnost, takže cesta trvá jen 2 hodiny a ne 8 až 10 jako při cestě autem.

Jak jsem již napsala. Normalně spolu komunikujeme, pouze v tomto bode je neoblomný a občas její používá v podstatě jako vydírání (viz. unos dítěte atd.)

Otázky:

1. Potřebuji od ex-manžela písemný souhlas s přestěhováním? A co mohu dělat, když mi ho odmítne dát, přestože evidentně o situaci ví a neprotestuje již 1 rok?

Základní právní úprava styku s dětmi je obsažena v zákoně o rodině č. 64/1963 Sb., zj. v § 27:

- 1) Dohoda o styku rodičů s dítětem nepotřebuje schválení soudu.
- 2) Soud však styk rodičů s dítětem upraví, vyžaduje-li to zájem na jeho výchově a poměry v rodině. Bránění oprávněnému rodiči ve styku s dítětem, pokud je opakovaně bezdůvodné, je považováno za změnu poměrů, vyžadující nové rozhodnutí o výchovném prostředí.
- 3) Jestliže je to nutné v zájmu dítěte, soud styk dítěte s rodičem omezí nebo její i zakáže.
- 4) Vyžaduje-li to zájem dítěte a poměry v rodině, může soud upravit styk dítěte s prarodiči a sourozenci.

Jak je z ustanovení zřejmé, není stanoveno, že byste od manžela potřebovala výslovný (písemný)

souhlas s pobytem syna u Vás, tedy v zahraničí. Samo o sobě stačí, že je s touto skutečností seznámen a hlavně srozuměn, respektuje ji a nevznáší vůči tomu žádné zásadní námitky. Jak píšete nakonec Vám i udělil souhlas, a to že pouze ústně na věci nic nemění. Jde spíše o to, že v případech, kdy je to nutné (např. v opatrovnickém řízení), se ústní dohody obtížněji prokazují, což však obecně platí o všech ústně učiněných právních úkonech nejen u oblasti rodinného práva.

Optimálním řešením tedy je, pokud si rodiče otázku kontaktu s dítětem upraví sami dohodou. Jestliže takto nastavenou dohodu respektují, pak je celá záležitost poměrně jednoduchá. Potíže mohou nastat ve chvíli, kdy přestanou tuto dohodu dodržovat a zároveň nejsou schopni si ujednat jiné, nové uspořádání návštěv. V tom případě může rodič, který se cítí dotčený nerespektováním domluvy ze strany druhého rodiče, podat k soudu **návrh na určení styku s nezletilým dítětem**. Pak bude zahájeno opatrovnické řízení, kde bude soud rozhodovat o tom, jak nastaví kontakt s dítětem a kdy bude druhý rodič oprávněn požadovat, aby mu druhý rodič na určitou dobu (víkend, část prázdniny, různé svátky apod.) předal dítě do péče. U návrhu na úpravu dané otázky soudem se věnuje pozornost specifikaci období, ve kterém požaduje otec trávit čas se synem, a také přesné a srozumitelné vymezení místa a času pro převzetí a odevzdání dítěte druhému rodiči, což by bylo ve Vaší situaci mnohem podstatnější než u rodičů, kteří od sebe žijí v relativně malé vzdálenosti.

Jestliže tedy rodič, který má svěřené dítě do péče začne druhému rodiči bezdůvodně a svévolně bránit v kontaktu s dítětem a děje se tak opakovaně, může nastat situace předpokládána v § 27 odst. 2 zákona o rodině (jak je uvedeno výše) a je možné to kvalifikovat jako změnu poměrů, která odůvodňuje nové rozhodnutí ve věci úpravy rodiče s dítětem, tentokrát přímo soudním rozhodnutím (rozsudkem), protože rodiče nejsou schopni dohodnout. Toto opatrovnické řízení je osvobozeno od soudního poplatku.

Sama uvádíte, že zatím jste s otcem schopni alespoň nějaké dohody o kontaktu se synem, byť otec občas ve věci nějaké výhrady vznesl. Pokud by tomu tak bylo i nadále, bylo by to pro Vás nejjednodušší. Nikdo ale nemůže otci zabránit v tom, že pokud se pro to rozhodne, skutečně popisovaný návrh na úpravu kontaktu se synem podá. Předem mu v tom nijak zabránit nemůžete, je to jeho nárok a záleží pouze na něm, jestli vše ponechá na dohodě nebo bude žádat soud o vydání autoritativního rozhodnutí o tom, kdy a jak mu budete muset syna svěřovat krátkodobě do výchovy. Nepředpokládám, že by taková situace nastala, ale v krajním případě by mohl zažádat o svěřování syna do jeho péče. To, jestli by svůj návrh obhájil, předjímat ovšem nelze.

Každé opatrovnické řešení se vede zcela individuálně a podle konkrétních okolností každého jednotlivého případu. Soud zkoumá, jestli je požadavek otce na kontakt se synem oprávněný a odůvodněný, jestli mu matka skutečně neodůvodněně brání v kontaktu s dítětem, jaké podmínky pro pravidelný kontakt s dítětem otec požaduje, kdy, kde a jak má dojít k předání dítěte mezi rodiči apod. Vaše argumenty v řízení by měly směřovat k tomu, že podle Vašeho názoru jste otci vycházela v této věci vstřícně, byla jste přístupná rozumné dohodě a na bázi vzájemné dohody také Vaše vztahy fungovaly, tudíž Vám není zřejmé, proč otec požaduje soudní úpravu této záležitosti.

Otec by ve věci samozřejmě vznášel své námitky.

Jaké by bylo konečné rozhodnutí soudu nelze předem jednoznačně určit ani v tomto případě. Jisté však je, že soud sice vezme do úvahy tvrzení a důkazy předložené rodiči, ale předmětem řízení zde nejsou zájmy, přání a tužby rodičů, ale ochrana zájmu nezletilého dítěte (proto také opatrovnické řízení). To dokládá skutečnost, že se celého řízení účastní také orgán sociálně-právní ochrany dětí, který soudu sděluje své stanovisko k tomu, jestli navrhovaná opatření vnímá jako vhodná a účelná pro zachování zájmů dítěte. V každém případě je ovšem naprosto zřejmé, že rodič, kterému nebylo dítě svěřeno do péče, má i nadále plné právo domáhat se pravidelného kontaktu se svým dítětem. A nejsou-li dány důvody pro to, aby soud styk rodiče s dítětem omezil či zakázal (což ve Vašem nepřipadá do úvahy), pak soud ani nemůže rozhodnout jinak, než kontakty autoritativně a závazně upravit. Tím ovšem není vyloučena možnost, že v průběhu řízení dojde ke smíru a soud pouze schválí dohodu rodičů, ke které před ním dospěly, nebo že soud neupraví podmínky kontaktu jinak než rodič navrhuje v petitu (návrhová část) žalobního návrhu. Rozsudek soudu by Vám pak ukládal povinnost se podle něj chovat a v případě, že by tomu tak nebylo, dalo by se plnění povinností vymáhat soudně.

K náznakům o "vydírání" manžela mohu uvést, že z pohledu práva skutečně existuje skutková podstata trestného činu, který postihuje únosy (tedy i děti) a to podle § 216 trestního zákona. Tento čin spáchá osoba, která dítě odejme z opatrování toho, kdo má povinnost o něj pečovat. Trestní sazba za tento skutek činí až tři léta nebo peněžitý trest. Pojem „odejme z opatrování“ naznačuje, že ke spáchání trestného činu je zapotřebí aktivního zásahu, který „znemožní další péči o unesenou osobu tomu, kdo má povinnost o ni pečovat“. Osoba, která má povinnost o dítě pečovat, je pochopitelně zejména rodič.

Zvláštní skutkovou podstatou, která může přijít v úvahu zejména v situaci, kdy jeden z rodičů odcestuje s dítětem, do ciziny, což představuje trestný čin zavlečení do ciziny podle § 233 trestního zákona. Trestné jednání, kdy pachatel jiného dopraví proti jeho vůli za hranice státu, přičemž u dětí, které jsou schopny projevit svou vůli, musí pachatel (rodič nebo kdokoliv) použít lsti či násilí. Pokud tedy dítě vycestuje s rodičem dobrovolně, nemůže být rodič za tento trestný čin trestán.

Vzhledem ke všem okolnostem, které uvádíte, se však nedomnívám, že by ve Vašem případě bylo možné odůvodněně zahájit trestní stíhání pro některý z uvedených trestných činů. Za 1) Vám byl syn svěřen do péče, jste tedy dostatečně oprávněna k tomu, abyste jej měla ve své péči a za 2) do ciziny jste sice odcestovali, ovšem při vědomí a se souhlasem otce. Ten tedy nemůže namítat, že se dopouštíte nějaké trestné činnosti. Z jeho strany jde tedy pouze o neodůvodněné výhrůžky. Podle mého názoru by případné trestní oznámení bylo zcela neúčinné a policie by danou věc musela odložit, jelikož podezření ze spáchání trestného činu by se zde nedalo dovodit ani prokázat. V tomto ohledu nemáte žádný důvod k obavám. Otec nejspíše k takovým prohlášením přistupuje pouze jako k nátlakovému prostředku a s úmyslem vzbuzovat ve Vás (neodůvodněné) obavy, což ovšem není solidní jednání, jelikož z právního hlediska jsou tato tvrzení zcela nepodložená.

Závěr:

Při úpravě kontaktu s nezletilým dítětem je tedy nejvhodnějším řešením vzájemná dohoda rodičů, případně i s přihlédnutím k názoru dítěte, jestliže je již vzhledem ke svému věku a rozumovým a volným schopnostem schopné vnímat o co v daném případě jde, neboť to dobře odpovídá respektování zájmů nezletilého.

2. Mohu od něj zadat alespon castecne sdileni nakladu na cestovani (viz dojezd do Drazdan atp.)? Otec plati 4000,- Kc mesicne jako alimenty (ma novou zenu, dalsi dite a hypoteku na novy byt) podle meho nazoru je to dostatecne a nechci zadat o navysovani. Jen chci znat svoje prava a povinnosti.

V této otázce se domnívám, že odpověď vyzní ve Vaš neprospěch. Otec v tomto případě není ten, na jehož straně došlo k podstatné změně okolností. Se synem jste se odstěhovala Vy a otci jste tím fakticky značně ztížila možnost kontaktu se synem, jelikož vzhledem ke vzdálenosti jeho pobytu je poměrně obtížné stanovit nějakou častější a pravidelnou frekvenci návštěv. Pokud otec trvá na zachování kontaktu se synem a zároveň si přeje, aby k němu docházelo v určitém časovém intervalu, pak jste to Vy, kdo je povinen mu takovou možnost poskytnout a syna mu do péče předat. Jednoduše řečeno odpovědnost za to, že se poměrně značně změnila vzdálenost pobytu syna od otce, nesete Vy, tudíž z toho plyne i Vaše odpovědnost vytvořit takové podmínky, abyste otci neupírala jeho právo na kontakt se synem, přičemž se ale nemůžete účinně domáhat toho, aby se účastnil na Vašich nákladech, které Vám dopravou syna vznikají.

Ani zde není vyloučeno, že se v první řadě můžete dohodnout, a to i na tom, že si náklady nějakým poměrem rozdělíte. Pokud však otec takovou dohodu odmítne akceptovat, pak mu ji vnutit nemůžete, ale zároveň mu i nadále musíte umožnit, aby vídal svého syna. Pokud by se počet návštěvy otce měl snižovat právě s odůvodněním na vysoké dopravní náklady, pak by to na straně otce mohlo být důvodem pro podání návrhu tak, jak je popsán výše.

O účast na nákladech ex-manžela tedy požádat můžete, ovšem on není povinen Vám jakkoliv vyhovět, jeho rozhodnutí o této záležitosti je zcela dobrovolné a Vy nemáte žádný právní nástroj k tomu, abyste se na něm takové spoluúčasti domáhala proti jeho vůli. S ohledem na to je pak nutné počítat s eventualitou, že pokud nebude přispívat na tyto náklady, budete je muset nést Vy. To, že je otci umožněn "elektronický" kontakt se synem je sice chvályhodné, ale žádný zásadní vliv na právo otce se osobně setkávat se synem to nemá.

V tomto směru tedy žádné účinné (právní) argumenty neuplatníte, byť můžete namítnout, že budete nucena požadovat vyšší výživné. Může to sice mít svůj efekt, ale protože náklady dopravy syna k otci do výživného zahrnout nelze, v případném řízení o vyšší výživné by to samo o sobě k požadavku na jeho zvýšení nestačilo.